

פרוטוקול מס' 25/4

כינוס ועדת הפנים

ביום ט"ז בשבט תשט"ו - 8.2.1955 בשעה 19.00

נוכחים : חברי הוועדה: ג. חת - יו"ר
ד. בסתובי
א. פרי
ל. פוליסטין
ב. קסין

סוזמנים : י. ריפתין
מר לנדמן - מנהל המחלקה לסייעוטים
במשרד הפנים.

סדר היום: (1) הצעה לסדר היום ל"ח"כ ריפתין
בענין הספונות.

(2) הסדר העניינים הסוניציפליים
ביישובים הערבים.

היו"ר ג. חת:
אני פותח את הישיבה. אני מקדם בברכה את האורח, חבר הכנסת ריפתין, על בואו. ומבקש ממנו להעלות את הצעתו.

י. ריפתין:
בעקבות הצעתי לסדר היום בכנסת בענין הסצב בטעבורות ובליכונות, החליטה הכנסת להעביר את הישאלה לכמה וכמה ועדות: ענייני העבודה בטעבורות - לוועדת העבודה, עניינים אחרים - לוועדת היירוותים הצבוריים. חלקה של הבעיה הועברה אל ועדת הפנים.

הסצב בטעבורות הוא קי"ה. רק היום טלפנו אלי מאור-יהודה וספרו לי שהפסיקו להם את הסיים. ומדוע? מפני שסיין שילטים טיים, ומדוע אין שילטים טיים? - מפני שלא קיים גוף סוניציפלי. כן לא טפנים את הא"פה. איני רוצה להלאותכם בפרטים היונים. בבואכם תיווכחו בכך בעצמכם. מה יצריך לענין איתכם הוא: העדר גוף סוניציפלי, הסדר סוניציפלי יציב הגובה טיים והיוספן לגבות טיים. האטונות יבאו בעקבות האטפונות בגרשו אך ורק לרגלי העדר הסדר סוניציפלי. עליכם לדאוג להסדר הענין קודם כל במור-יהודה ואחר כך גם בטעבורות אחרות.

היו"ר ג. חת:
במכתב לנתקבל באמת, כי הכנסת העבירה לנו את הצעה לסדר היום אל חבר הכנסת ריפתין. ההערה בגוף המכתב אמרה, כי בעיות העבודה שהתעוררו בהצעתו - הועברו לוועדת העבודה.

י. ריפתין:
אני פונה אליכם, אל ועדת הפנים, אך ורק בענין אחד, והוא: ישאלת הסידור אל החיים הסוניציפליים בטעבורות ובליכונות, וקודם כל באזור קונקריטי - מור-יהודה. מר הפנים אנניע כי הדבר יבוא על פתרונו כשיסתדר ויסא את פתרונו.

ענין התכנון הכללי של היישובים השונים. לפי דעתי, אין זה כלל אנושי. אי אפשר להמשיך בדרך זו. הדבר יכול לבוא על פתרון באופן כללי רק כעבור תקופה מסוימת. על כן, מתוך מטרה אנושית פריטיטיבית אני פונה אליכם בבקשה להציע הסדר סובייציפלי באור-יהודה. חוסר הסדר סובייציפלי באור יהודה גרם לצרות בודדות כיפי היספונות וגורם צרות בודדות גם עכשיו.

היו"ר ג. חת :
האם נותר לי לומר, שאתה טכסטטת בעיית
היספונות לבעייה סובייציפליית של אור-יהודה
ואתה רואה את תפקידה של ועדת הפנים ביחס הסדר הצד הסובייציפלי.

י. ריפתין : כן.

א. פרי :
לחבר כנסת אין סובגנון של פקידים. אין הוא יכול לדעת את הנעשה בכל המקומות ובכל המעברות. הצעתו לסדר היום הוא הגייה על יסוד אינפורמציה כללית שקיבל ובאופן סיוח באור-יהודה. הנבי מציע, על כן, ליטוע דו"ח שפי נציג משרד הפנים על המצב במעברות כולן בעקבות היספונות. בטוחני יתקלות כאלו ואסונות כאלה קרו גם במקומות אחרים.
לאחר שנבקר באור-יהודה ונירוכח המצב היורר שם - נחזור ונדון בבעיה זו בישיבה הבאה.

ב. סטין :
איני מסכים להגדרה שניתנה על ידי היו"ר המוסרת, לחבר הכנסת ריפתין צמצם את הבעיה. להיפך - הוא הרחיבה. אין הוא מבקש דיון אך ורק בענין היספונות אלא בשאלת ההסדר הסובייציפלי במקום. ובדבר זה יש טעום הרחבה ולא טעום צמצום. אני מסכים עם חבר הכנסת ריפתין לבדר את אפשרויות ההסדר הסובייציפלי במקום. עלינו לעשות הכל כדי להקים רשויות סובייציפליות באותם המקומות שאין בהם רשויות אלה.

ש. פרלסטין :
לפי הגינותי מדוע הועברה אלינו בעיית היספונות, אולם לאחר שהסביר חבר הכנסת ריפתין את הצעתו ואמר, שהעדר גוף סובייציפלי הוא הוא שבעברי המעברות גם בענין זה, נדמה לי שאין לצמצם את הדיון באור-יהודה בלבד. לאחר שנבקר באור-יהודה נראה דוגמה חיה ונבין את המצב לאשורו. אולם איני יודע אם ישלה זו היא שהועברה אלינו על ידי הכנסת, וזאת יוגל אני את היו"ר. בפרינציפ אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת פרי.

הוחלט

להזמין את נציג משרד הפנים ולשמוע מפיו על הנעשה ביחס זה, לאחר ביקור הועדה במעברת אור-יהודה.

א. פרי :
אולי כדאי בהזדמנות זו לבקש ממשרד הפנים תיובה על השאלת סטאלגום בסעתו

בענין אור-יהודה?

היו"ר ג. חת :
אכתוב בענין זה למר טויאל. ואני מבקש את מר לנדמן הנמצא פה לטסור זו למר

טויאל בעל פה.

**2. הסדר העיניים הסובייציפליים
ביישובים הערביים.**

ג. בסטוני :
רוב רובו של הצבור הערבי במדך רצה להתחף בבחירות לפועצות המקומיות בכפרים הערביים. טביב זה נערך מאבק קשה במסך שנים, למעשה סיוט קום הסדינה ועד היום הזה. לצערי עד היום הזה במללה זכות הבחירה שהיישוב הערבי

לרשויות הסקוטיות בכפריים הערביים, מנוחך הוא שמאותם הערבים שלהם יש זכות בחירה לכנסת - נשללה זכות הבחירה לרשויות הסקוטיות. אפשר אולי היה לקבל את טענת משרד הפנים כי להסיר את היישובים הערבים לקראת בחירות, מולט הרי מאז עברו כבר שש שנים ומחצה. רק חמישה עד שבעה סקוטות הוכשרו לכך, ואילו כל היתר - מאה יישובים בערך - נתונים עדיין בטבע זה של הפרד.

אני מציע לאפשר כבר בשנה זו ליישובים הערבים לבחור את רשויותיהם הסקוטיות ולחסל את תקופת ההכנה שלטענה לא נישאה פרי. מאז עברו 6,5 שנים ועלולים לעבור עוד מספר שנים, ומדוע לא לאפשר ליישוב הערבי להיתקף בשנה זו בבחירות אלה?

מר לנדמן :

החילות את עבודתי במשרד הפנים בראשית שנת 1950. המועצות הראשונות אותן החילונו להקים היו בדרך של סינוי, וכל אדם ביישוב יודע שאין כל אפשרות להקים מועצה חדשה בלא בדרך של סינוי. נכון להתקופת מסילת המנדט היו לערבים ילש עיריות: עירית נצרת, עירית יפדעם ובכפר יאסיף. לא הפעילונו עיריות אלה מיד. נציגיהן לא נתמנו מחדש על ידי מדינת ישראל, אלא בתקופה מאוחרת יותר. כיום יש ליישוב הערבי עשר מועצות סקוטיות, והן: אבו-גוש, קסה, כפר יאסיף, דליית אל-כרמל ועוספיה, בטולס: סירה, טייבה ובקעה אל-ג'רביה. רסה ופרידיס. ארבע מועצות אלה הן מועצות נבחרות: בכפר יאסיף, כפר קסה, אבו גוש ונצרת. היתר - מסובות. בכל העיריות המסובות מערכנה בחירות, וגם באלה הנבחרות עם התקיימו בהן הבחירות לפני 1.1.53.

היו"ר נ. חת :

מאלתו הלנייה של חבר הכנסת בסמוכי היתה: מדוע תהליך סינוי המועצות כצעד ראשון למועצות נבחרות הוא כל כך מטי ואינו מתקדם?

מר לנדמן :

הסכיר את הבעיות יודע גם את התלוכה. הצורה של ארגון בדרך של סטטוס מוניציפלי שנים רבות. לא כן בקרב היישוב הערבי.

היו"ר נ. חת :

האם יש יישובים ערבים שהיה להם סטטוס מוניציפלי בתקופת המנדט, ואילו עתה - לא?

מר לנדמן :

אין כאלה.

היו"ר נ. חת :

ההיו יישובים ערבים שביקשו סטטוס מוניציפלי אך הדבר לא ניתן להם?

מר לנדמן :

לא! ההיפך הוא הנכון. אם תציעו ליישוב ערבי כלשהו לבטל את הרשות המוניציפלית באותו מקום בו היא קיימת - יסכימו הכל.

היישוב הערבי אינו רגיל לדרך ארגון זו. במשך דורות רבים היו רגילים למוכתרים של ראשי האבות של המספחות הגדולות. העמותות ספרה לא פעם על הלבטים והקייים בהם נתקל משרד הפנים בבואו לארגן רשות מוניציפלית. קשה לקבל מוכיר, קשה לקבל מנהל חשבונות. המכהנים בתפקידי אדמיניסטרציה זו הם שוטרים לשעבר. אין חוסר יותר טוב.

היו"ר נ. חת :

כיצד מסתדרים העיניים המוניציפליים ביישובים ערביים שאין להם סטטוס מוניציפלי, כיצד מסתדרים עניני החינוך והבריאות למשל?

מר לנדמן :

אין הדברים מסתדרים על ידי משרד הפנים, אלא כל משרד ומשרד ממלתי מטפל בבעיות המונות שמתפקידו לטפל בהם. משרד החינוך מטפל בעניני החינוך. בכל כפר קיימת רשות חינוך סקוטית המוכרת על פי חוק לימוד חובה והיא

היא הגובה את הארנובה, אם כי הטענות לגבי גביית הארנובה לטי גולגלת
הן קשות, כי העשיר ספספר הנפשות במספחתו הוא קטן מאשר במספחה אחרת -
מסלם פחות. דבר זה תוקן על ידי כך לצורך לארנובה שסלטים לגולגלת
גם מס רכוש. לעניני הכריאות דואג משרד הבריאות.

משרד הפנים מטפל בכל מאר הענינים
האזרחיים, כמו: המצאת תעודת זהות ורישיונות אחרים.

היו"ר נ. חת:
האם עושה המחלקה שלך משהו באותם
יישובים ערביים שאין להם סטטוס מוניציפלי?

מר לנדמן:
המחלקה לטיעוטים על יד משרד הפנים
מסדרת כל יחידה ויחידה במשרד הפנים בתחום
עבודתה. בעניני שלטון מקומי פועלת המחלקה לטיעוטים יחד עם המחלקות
יל האגף לשלטון המקומי במסח זה. הוא הדין בעניני תעודות זהות, הוא
הדין לגבי העתונות הערבי.

היו"ר נ. חת:
האם אתם חושבים להקים בזמן הקרוב
מועצות חדשות?

מר לנדמן:
אנו חושבים להקים 15 מועצות מקומיות
חדשות ב-15 יישובים ערביים. העקרון לפיו
אנו עובדים הוא: מספר התושבים במקום. אם עולה המספר על אלפים -
אנו מעונינים להקים בו מועצה מקומית ובמהרה. כן מתחשבים אנו במצבו
הכלכלי של הכפר: אם יוכל לשאת בעול מעטה זו, אם יש לו הכשרה
צבורית מתאימה ללא את התפקיד הזה. לא בנקל מוצאים אנו אנשים
מתאימים. לידיעתכם: עד היום אין אפילו מקום אחד, יישוב ערבי
אחד, הנושא את עצמו מבחינה אדמיניסטרציה והכנת העבודה. המועצות
המקומיות הערביות בעזרות ללא יוצא מן הכלל במשרדים הממשלתיים
הערביים.

היו"ר נ. חת:
האם יש במקומות אלה מוכתרים?

מר לנדמן:
לא בכל מקום יש מוכתרים מסוגים המקבילים
מסורת מן המסילה.

א. פרי:
אני רוצה לשאול את מר לנדמן שאלות
מספר:
(א) הייתי רוצה לדעת את מסות אותם 15
היישובים הערביים בהם אתם מתכוונים להקים רשות מקומית?
(ב) הייתי רוצה לדעת מה הם אותם היישובים
הערביים הסוגיים למעלה מאלף נפש?
(ג) הייתי רוצה לדעת מהו ההרכב הסוציאלי
של חברי המועצות המכוונות, כי בענין זה יש לי טענה למשרד הפנים, שאין
הוא מרכיב את המועצה מבני העם.

הוחלט לדחות את הסדר הדיון
בשאלה זו.